

Протокол

№

гр. София, 10.11.2016 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,
в публично заседание на 10.11.2016 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диляна Николова

при участието на секретаря Ана Илиева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **204** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

При спазване на разпоредбите на чл. 142, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК, на именното повикване в 15.31 часа се явиха:

ИЩЕЦЪТ - [фирма] - редовно уведомен за днешното съдебно заседание, представлява се от управителя Й. Т. и от адв. Д., с пълномощно по делото.

ОТВЕТНИЦИТЕ:

АГЕНЦИЯ ПО ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ - редовно уведомен за днешното съдебно заседание, представлява се от адв. Ф., с пълномощно по делото.

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ПО РАДИОБИОЛОГИЯ И РАДИАЦИОННА ЗАЩИТА - редовно уведомен за днешното съдебно заседание, представлява се от адв. Н., с пълномощно по делото.

ВЕЩОТО ЛИЦЕ - П. Н. Т. - редовно уведомено, явява се лично.

СГП - редовно уведомена за днешното съдебно заседание, не се представлява.

С оглед неявяването на представител на СГП, СЪДЪТ прекъсва съдебното заседание. Заседанието продължава в 15.39 часа.

В залата се явява прокурор Д..

СТРАНИТЕ /ПООТДЕЛНО/: Да се даде ход на делото.

ПРОКУРОРЪТ: Да се даде ход на делото.

СЪДЪТ, като счита, че не са налице процесуални пречки за даване ход на делото,

ОПРЕДЕЛИ:

ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО.

ДОКЛАДВА постъпилото на 21.09.2016 година заключение по назначената СТЕ.

СТРАНИТЕ /ПООТДЕЛНО/: Запознати сме със заключението. Да се изслуша.

СЪДЪТ, като счете, че заключението по допуснатата СТЕ е депозирано повече от седем дни преди датата на съдебното заседание, намира, че не са налице пречки за изслушване на вещото лице.

Снема самоличността на вещото лице:

П. Н. Т. - на 62 г., неосъждан, без дела и родство със страните.

Вещото лице предупредено за наказателната отговорност по чл. 291 от НК.

Обеща да даде вярно и безпристрастно заключение.

СЪДЪТ пристъпи към разпит на вещото лице:

Поддържам представеното заключение.

На въпроси на АДВ. Д.:

Запознат съм с доклада на проф. Г.. Не мога да обясня несъответствието в сочената дата на инцидента. Датата на инцидента определих по доклада на АЯР. Защо проф. Г. посочва в доклада си, че на 18.06.2011 година е извършил изследване на пациенти, във връзка със станал инцидент 6-7 дни преди това не мога да кажа. Не съм забелязал това несъответствие на датите.

АДВ. Д.: В заключението на вещото лице е посочено, че лицата са били изложени на облъчване 5-10 минути. В документ, наличен на сайта на АЯР, наименуван окончателен доклад, от 2012 година, е посочен интервал на облъчване от 30 минути. Моля същият да бъде изискан и приложен по делото.

Вещото лице на въпроси на АДВ. Д.:

Посочената от мен в заключението установка не съответства на ядрена инсталация. Съответства на радиационна инсталация. В установката не е складиран ядрен материал. Поддържам, че в сертификата на производителя не е посочена номинална активност. В инсталацията са се намирали имитатори и облъчватели. Имитаторът е парче метал, което запълва празно пространство. То не излъчва. Той е само за запълване на празното пространство между радиоактивните източници. Поставя се радиоактивен източник след това имитатор и така до 5 бр. в един елемент. Празното пространство между източниците трябва да се запълни с нещо и това са имитаторите. Външно приличат на радиоактивни източници. Имитатори се наричат и празни елементи без радиоактивни източници, поставени в свободните гнезда на установката. Установката има 6 гнезда като 3 се запълват с радиоактивен източник и останалите три трябва да се запълнят с нещо и се запълват с метални тръби, наречени също имитатори. Принципно, външно си приличат имитаторите и облъчвателите. Не са еднакви и идентични. Не съм виждал имитаторите и облъчвателите и не знам с каква форма са те. При направените изчисления съм използвал литературни данни, но не руски, а американски данни, за количеството лъчение, като физични данни за източници от този тип. На конкретната установка източниците са руски. В конструкцията на радиоактивните източници от този тип, без значение дали са руски, американски или чешки, съществена разлика няма. Данните, които съм ползвал, могат

да внесат някаква неопределеност, но тя няма да е повече от 10%. Модела на радиоактивните източници съм взел от лиценза на лицензианта. Техническата характеристика съм взел от сертификата на производителя. Лъчевите данни съм взел от американска статистика. В сертификата на производителя на радиоактивните източници няма данни за номиналната им активност. Номиналната активност е определена във френския доклад на проф. Г.. Лъчевите данни на радиоактивни източници с такава номинална активност са съгласно американска статистика. В лиценза на „Г.“ е определен типът на радиоактивните източници. Имам предвид актуалния лиценз по време на аварията. Запознах се с него. Няма входящ номер на направеното от мен искане за получаване на лиценза.

АДВ. Д.: Моля да бъдат представени документите, с които се е запознало вещото лице при изготвяне на заключението.

Вещото лице на въпроси на АДВ. Д.:

В помещението, в което е станала аварията, по чертежа, съдържащ се в досието, е обозначено, че дебелината на външната стена е 40 см и тя е от бетон. Тя е на кота нула. Няма други данни. Не съм запознат с доклада на АЯР от 2012 година, публикуван на официалната им интернет страница, поради това не мога да кажа от коя степен е определена аварията и колко сиверта е облъчването. Не мога да коментирам В. конвенция. Не съм юрист.

На въпроси на СЪДА:

Ядрена авария е авария, възникнала в резултат на реакция на делене. Течни ядра на уран, плутоний и други елементи се разцепват на две и се получава верижна реакция. Такава реакция става в ядрен реактор и в ядрени военни устройства. Ядрената авария винаги е придружена с радиационна. При разделянето на ядрата на урана се получават парчета. Радиационна авария е авария, свързана с облъчване на нещо и някого, но не в резултат на ядрена реакция, а в резултат на радиоактивност, т.е. тя винаги е причинена от радиоактивни източници, в които ядрени реакции не се осъществяват. Сериозно облъчване са получили хората в помещението. Направил съм предположение, тъй като не намерих данни. Ако в рамките на 5 м. около помещението са се намирали хора, то те са получили дози от порядъка на 3300 микросиверта, което би довело до вероятност от фатален рак от 1,7 на 10 000 души. По отношение на околната среда, няма да има никакви последици за почвата, растенията и животните, както и за водите.

На въпроси на АДВ. Д.:

Изводите ми биха били верни, ако стената е железобетонна. В случай че стената е тухлена, заключението няма да е същото.

АДВ. Д.: Нямам повече въпроси към вещото лице.

АДВ. Ф.: Нямам въпроси към вещото лице.

На въпроси на АДВ. Н.:

Нормите за радиационна защита не определят моментна мощност на дозата като норма. Те не определят годишно облъчване на персонала. В зависимост от

моментната мощност, умножена по часовете облъчване, не трябва да се надвиши стойността от 20 000. Ако е бил изваден източник, на 5 м от стаята човекът ще получи дозата за една година.

АДВ. Н.: Нямам въпроси към вещото лице.

На въпроси на ПРОКУРОРА:

Изчисленията са направени за 10 минути, ако облъчването е 30 минути, получената стойност следва да се умножи по три. Относно стената, не мога да направя оглед на място, тъй като не съм строителен инженер. Не е възможно след оглед на място да се изследват маркировките по облъчвателите и имитаторите.

На въпроси на СЪДА:

Имитаторите не се зареждат, престоявайки между два облъчвателя. В тях не се натрупва нищо. Направени са обикновено от стоманена тръба, която е от олово. В конкретния случай не мога да кажа от какво са направени.

СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ПРИЕМА заключението на вещото лице. Издаде се РКО за сумата от внесения депозит от 400 лева.

АДВ. Д.: Оспорвам заключението на вещото лице. Моля на същото да бъде поставена допълнителна задача, след като се запознае с окончателния доклад на АЯР и съдържащите се в него данни, в следствие на новите данни за срока на облъчване, дебелината и вида на стената, да направи нови изчисления. Поддържам искането за представяне на документите, с които е работило вещото лице. Моля да задължите ответника АЯР да предостави всички документи, относно дебелината, плътността и материала на стената на помещението.

АДВ. Ф.: Искането за повторна експертиза е недопустимо. Вещото лице работи с документи, които се съдържат по делото. Твърденията на ищеца за вида на постройката не е относимо към изводите на вещото лице. Експертизата е точна ясна и конкретна.

АДВ. Н.: Присъединявам се към становището на колегата Ф.. Не мога да взема конкретно становище по всяко искане. Моля да задължите ищеца да представи писмено доказателствените си искания, както и да ми дадете срок да изразя становище.

ПРОКУРОРЪТ: Считаю доказателствените искания за основателни. Важно е да се установи какъв е интензитетът и с каква продължителност е било радиоактивното облъчване. По делата по ЗОДОВ доказателствената тежест е за ищцовата страна. Касае се за значителни интереси от материален и човешки характер. Безспорно относимо е колко точно е продължило облъчването, както и през каква материя са преминали гама лъчите. Този въпрос е спорен между страните. Следва на ищеца да се предостави възможност да докаже твърденията си, че стената не е железобетонна, а е от радиопропусклив материал. Основателно е искането за представяне на документите, по които е работило вещото лице. Моля да допуснете допълнителен въпрос към СТЕ. Добре е вещото лице да направи оглед на място.

СЪДЪТ, във връзка с направеното искане от адв. Д.,

ОПРЕДЕЛИ:

ЗАДЪЛЖАВА ответника АЯР да представи в 7-дневен срок от днес доклада за аварията, публикуван на официалната му интернет страница и датиран според адв. Д. от 2012 година.

След представяне на този доклад по делото, с оглед съдържащите се в него данни СЪДЪТ ще се произнесе по искането за поставяне на допълнителна задача към СТЕ.

АДВ. Н.: Водя допуснатите свидетели.

СЪДЪТ пристъпва към разпит на допуснатите свидетели на ответника НЦРБРЗ.

Снема самоличността на свидетелите по представените лични карти:

М. Д. И., на 61 г., неосъждана, без дела и родство със страните.

И. Я. П., на 62 г., неосъждан, без дела и родство със страните.

ПРЕДУПРЕДЕНИ за наказателната отговорност по чл. 290 от НК.

Обещаха да кажат истината.

СЪДЪТ изведе от залата свидетеля П..

Пристъпи към разпит на свидетеля И..

На въпроси на АДВ. Н.:

Завършила съм атомна физика и съм работила 44 години като физик в места, свързани с радиационна обработка на храни и други материални и контрол на радиационни технологии. В момента съм завеждащ лаборатория в НЦРБРЗ. Към момента на инцидента бях завеждащ лаборатория „Облъчени храни“. Облъчвателната уредба на „Г.“ е промишлен облъчвател на две нива. На долното ниво се извършва облъчването на продукцията, на горното ниво е зала за склад и операторна зала. Източниците са в контейнер, който се спуска в облъчвателната камера под нулевото ниво. Известна ми е уредбата от работата ми, включваща посещение на такива инсталации. Облъчвателят е съставен от няколко облъчвателни единици. Те са сборни единици от няколко кобалтови източници. Кобалтовите източници са цилиндри кобалт 60, тройно капсулован и поставен в облъчвателна единица. Съхранението се извършва в контейнер от олово. Тройното капсуловане е специална заварка. Целта е да няма разпрашаване на източника в околната среда. Облъчвателната уредба се използва за облъчване на различни материали и изделия - радиационна обработка на храни, стерилизация на медицински изделия за еднократна употреба, медикаменти и др. Има голям набор от радиационни технологии за обработка на храни за кореноплодни срещу прорастване и за удължаване срока на годност. Обработват се пресни плодове и зеленчуци за удължаване срока на годност. Обработка се пилешко срещу салмонела, билки, подправки, сушени плодове, зеленчуци. Има технологии за стерилизация. Прието е обработката на храните до 10 000 грея. Това е висока доза, служеща за унищожаване например на микроорганизми и инсекти. Колкото по-ниско е развит организъмът, толкова повече радиация е необходима за унищожаването му. Фатална за човека е доза до 10 рея. Над 3 рея става опасно за здравето на човека. Източникът в облъчвателната уредба на „Г.“ не може да предизвика облъчване вътре и вън. Няма регистриран случай да се разруши обвивката на източник, да излезе извън сборната

единица и да напусне помещението. Обикновено защитата от радиоактивно замърсяване е сериозна.

Инцидентът е човешка грешка от хора, които дълги години работят такава работа. Това не е техническа грешка. Сбъркани са сборните единици. Подготвят се за дозарядка на уредбата. Вместо да се извади празен, вадят зареден източник. Не е имало включен дозиметримчен апарат, който да даде сигнал, че е повишена радиацията. Бързо е установена грешката, за не повече от 15 минути. Последниците са основно за хората. Няма радиоактивно замърсяване. В момента, когато е прибран източникът, облъчването е преустановено. Обвивките на самите източници не са нарушени. Ако е имало такова замърсяване, щеше да бъде регистрирано при направените изследвания, защото кобалтът има голям период на разпад. Няма данни за заплахата за населението. Мисля, че последниците за хората, които са вътре не бяха очакваните. Бяха доста по-ниски от очакваните за получените дози. Случилото се не влияе върху околната среда. Няма радиоактивно замърсяване на околната среда.

АДВ. Ф.: Нямам въпроси към свидетеля.

На въпроси на АДВ. Д.:

Посещавала съм облъчвателното съоръжение на „Г.“. Облъчвателната уредба има няколко помещения. Тя не е само облъчвателя. Тя е на две нива - работното, облъчвателната камера, която е под нулевото ниво, и горно помещение. Облъчвателят се е намирал в горната част, където е разположен контейнерът за съхранение на източниците. Горната част представлява голямо хале. Стените и покривът на това помещение са от бетон. По документацията е така. Документацията се съдържа при нас. Това е описанието на облъчвателната уредба.

На снимката на лист 89 от адм. дело № 4428/2013 това, което се вижда е горната част на инсталацията.

АДВ. Д.: Нямам въпроси към свидетеля. Моля да бъде представена посочената от свидетелката документация.

На въпроси на Й. Т.:

Служебно съм ходила там. На предишната ми работа, дори и при обучението ми. При г-жа Т. съм започнала да ходя от 2008 година, доколкото си спомням. „Г.“ не е облъчвала храни в последните години. Инциденти с облъчвателни уредби в Б. не е имало.

ПРОКУРОРЪТ: Няма въпроси към свидетеля.

След приключване на разпита СЪДЪТ освободи свидетеля от залата, като му върна личната карта.

СЪДЪТ пристъпи към разпит на свидетеля П..

На въпроси на АДВ. Н.:

Лекар съм, специалност радиационна хигиена. Работил съм в лаборатория по радиационни изследвания. Сега работя в НЦРБРЗ. Спрямо инцидента нашите

ангажменти са да изследваме здравния статус на пострадалите при инцидента. При радиационен инцидент се уведомява АЯР, както и нашия център и РЗИ. Вземат се съответните мерки. Няма ограничение от гледна точка на медицинското обслужване. От гледна точка контрол, ние нямаме ангажимент към това предприятие, тъй като то е в П. област. В конкретния случай е компетентен е РЗИ П..

СТРАНИТЕ /ПООТДЕЛНО/: Нямаме въпроси към свидетеля.

След приключване на разпита СЪДЪТ освободи свидетеля от залата, като му върна личната карта.

СТРАНИТЕ /ПООТДЕЛНО/: Нямаме други доказателствени искания.

ПРОКУРОРЪТ: Нямам други доказателствени искания.

За събиране на доказателства СЪДЪТ

ОПРЕДЕЛИ:

ОТЛАГА И НАСРОЧВА делото за 22.12.2016 година, от 16.30 часа, за когато страните и СГП уведомени от днес.

Протоколът е изготвен в съдебно заседание, което приключи в 17.29 часа.

СЪДИЯ:

СЕКРЕТАР: